

### Вплив цифрових технологій на структуру ринку та підприємницьку активність

У сучасних умовах цифрової трансформації цифрові технології дедалі активніше змінюють характер економічних процесів, формують нову структуру ринку та визначають стратегічні напрями розвитку підприємницької діяльності. Вони виступають рушійною силою глобальних змін, що охоплюють усі сфери економіки — від виробництва до торгівлі, від фінансів до послуг. Використання цифрових інструментів створює передумови для підвищення ефективності бізнес-процесів, розширення ринкових можливостей, оптимізації ланцюгів постачання та посилення конкурентоспроможності підприємств. Цифровізація економіки стає ключовим фактором підвищення продуктивності та інноваційної активності бізнесу [1].

Цифрові технології сьогодні виступають не лише як технічні засоби автоматизації, а як основа нової бізнес-парадигми, що змінює підходи до управління, маркетингу, фінансів і комунікації. Вони сприяють формуванню сучасних бізнес-моделей, які базуються на використанні великих даних (Big Data), аналітики, штучного інтелекту (AI), блокчейну, інтернету речей (IoT) та хмарних обчислень. Такі інноваційні інструменти дозволяють підприємствам не лише оптимізувати операційну діяльність, а й прогнозувати ринкову поведінку, персоналізувати пропозиції, мінімізувати транзакційні витрати й підвищити точність управлінських рішень. Впровадження цифрових систем управління забезпечує прозорість операцій, контроль за ризиками та підвищення рівня клієнтоорієнтованості [2].

Одним із ключових наслідків цифровізації є глибинна трансформація структури ринку. Поява електронної комерції, платформної економіки та фінтех-сектору створила нові форми взаємодії між споживачами, виробниками, посередниками та інвесторами. Завдяки цьому знижується бар'єр входу на ринок, що стимулює динамічний розвиток малого підприємництва, інноваційних стартапів і віртуальних бізнесів. Нові цифрові платформи дозволяють підприємцям розпочати діяльність із мінімальними ресурсами, отримуючи доступ до глобальної аудиторії та фінансових інструментів. Водночас це посилює конкурентний тиск на традиційні компанії, які змушені адаптувати бізнес-моделі, впроваджувати омніканальні стратегії та модернізувати логістичні системи, щоб зберегти свої ринкові позиції.

Цифровізація істотно впливає і на підприємницьку активність, сприяючи розвитку електронного підприємництва, дистанційних форм зайнятості, фрилансу та креативної економіки. Використання онлайн-платформ, таких як маркетплейси, краудфандингові сервіси, цифрові банки та освітні ресурси, створює умови для швидкого доступу до клієнтів, партнерів і капіталу. Це не лише підвищує ефективність ведення бізнесу, а й стимулює участь широких верств населення у підприємницькій діяльності. Таким чином, цифрові технології стають важливим чинником соціально-економічної мобільності та розширення економічної свободи громадян [3]. Разом із численними перевагами цифрова трансформація породжує низку викликів. Зокрема, зростає потреба у розвитку цифрових компетенцій персоналу, забезпеченні кібербезпеки, захисті персональних даних і вдосконаленні правового регулювання цифрових відносин. Відсутність належної нормативної бази або недостатній рівень цифрової грамотності може гальмувати процес впровадження інновацій. Тому важливим завданням держави є формування сприятливого інституційного середовища, підтримка стартапів, інвестиції в освіту та інфраструктуру, що сприятиме сталому розвитку цифрової економіки.

Отже, цифрові технології стають не лише інструментом модернізації підприємницької діяльності, а й фундаментальним чинником структурної перебудови ринку та формування нових економічних відносин. Їх ефективне використання забезпечує підвищення конкурентоспроможності, інноваційності та стійкості національної економіки. Цифрова трансформація перетворює підприємництво на більш відкриту, інтегровану та технологічно орієнтовану систему, яка визначатиме майбутнє розвитку суспільства у глобальному цифровому просторі.

#### Список використаних джерел:

1. Ключко В.І. Цифрова трансформація економіки: виклики та можливості. Економічний вісник. 2021. № 4. С. 45–52.
2. Дмитренко О.В. Інноваційні бізнес-моделі в умовах цифрової економіки. Бізнес Інформ. 2022. № 7. с. 101–108.
3. Шевчук І.М. Вплив цифровізації на розвиток підприємництва в Україні. Економіка та держава. 2023. № 1. с. 56–60.